

Abraham Hans
DE VLAAMSE BOSKEREL

XXIV. ZO BRAAF, ZO ONDERWORPEN

Janssoone werd bij Thilde in de koets geduwd. Men hield hem voorlopig aan, ofschoon de boerenzoon beweerde een alibi te kunnen aanduiden.

— 't Is wel, zei de jongeman. Doe mij maar weer eens mee. Mensen, riep hij tot de onthutste omstanders, nu ben ik ook al plichtig. Thilde Verdonk heeft het geweer vast gehouden en ik heb geschoten, zo is het gegaan. In één, twee, drie naar de bak, zonder dat we verstaan waarom. Parlee Fransee, 't is al parlee Fransee. Thilde, jong, schrei niet, lach liever. Ik laat een moeder en een vader achter. Ik treur niet, hé? Dat is nu de tweede keer dat ze me wegvoeren. Bah, rijden is plezant en ginder zijn we nog uit de kost.

De koets moest op het dorpsplein wachten, tot het ander rijtuig van het kasteel terugkeerde.

Janssoone stak zijn hoofd naar buiten en Vermeire bemerkend, riep hij:

— Dokter, ze hebben me weeral vast! Dokter, ga gij het aan moeder zeggen. Maar voorzichtig als 't u belijft. Zeg maar dat het om te getuigen is. Dat ze niet benauwd mag zijn, maar dat ik morgen terugkeer. Voorzichtig, dokter, moeder is vlug ontroerd.

Vermeire wilde nader treden, maar de Waalse brigadier gebod nijdig:

— Fermez cette fenêtre! Venster dicht!

Doch in de koets begon Janssoone te zuchten en te vloeken.

— Doemenis! siste hij. Zo handelen ze met de arme sukkelaars. In één, twee, drie naar de bak, en ik weet niet waarom. Omdat ik ver weggelopen ben, om niet te moeten schieten, of te steken. Die vervloekte Waalse gendarm is hier meester. Hij parleert wat in zijn verdoemd Frans. En wij worden in een voituur gestoken, weggedaan, als moordenaars! Thilde, jong, moest uw vader nog leven!

— Mijn vader! kreet het meisje. Maar Janssoone, zeggen ze dat gij geschoten hebt?

— Weet ik wat ze zeggen! 'k Versta hen niet. 't Is al Frans! Wij zijn voor hen maar achterlijke pummels. We moeten niet weten waarom ze straffen. We moeten het maar voelen! Och, de Vlamingen zijn zo

braaf, zo onderworpen, doemenis! We gaan nog niet voort! De heren zijn nu naar het kasteel, naar de château, Thilde, naar mezjeu de baron. Ze moeten toch gaan horen hoe het met de baron gaat.

— Maar Janssoone, waarom houden ze u aan? vroeg het meisje weer, op een vreemde toon.

— 'k Weet het niet, omdat ik die zondag thuis was. 's Avonds te voren was ik vrij gekomen.

Twijfel rees in Thildes hart. Het meisje begon te beven, scheen iets te willen zeggen, maar niet te durven, tot het er eindelijk toch uitkwam:

— Janssoone, gij hebt toch niet geschoten?

— Thilde, voor wie houdt gij mij! 'k Ben geen grote mijnheer, neen.

'k Ben een boer, geen boer ook meer, een schooier, een vagebond, kunt ge het heten. Ik zou hebben kunnen schieten, maar zou ik u hebben laten pakken en zelf gevlucht zijn. Thilde, zou ik dat gedaan hebben? Zou ik zo een helse smeerlap zijn? Zou ik weer gekeerd zijn om te liegen? Thilde, we zijn geen baron of barones, al zitten we nu in een voituur, maar we liegen toch niet, hé?

— Neen, Janssoone, neen.

— 'k Ben weggelopen, omdat ik anders wat gedaan zou hebben met hem ginder, met de baron. Ik mocht niet naar Amerika vertrekken. Hij moest mij en mijn arme ouders nog de duivel aandoen! Zie, had ik mijn ouders niet meer, dan kon het me allemaal niets schelen, Thilde. Maar mijn vader, mijn moeder! Ze gaan weeral niet kunnen slapen. Ze gaan weer de hele nacht liggen schreien. Moeder gaat ziek worden. Och, dat Vermeire toch voorzichtig is! Maar hij zal dat wel regelen, de brave dokter. We zitten hier zacht, Thilde, het gevangeniskarretje is zo zacht niet, jong! Dat zijn maar planken en het schudt en davert, dat ge het aan het hart voelt!

— Zijt ge voor het tribunaal geweest, Janssoone?

— Voor het tribunaal niet, maar voor de heren in het zwart en één werd nog boos en koleirig maar het was van eigen al Frans. Tot er een zei, dat ik veroordeeld was. Dat was in het Nederlands! Dat kon volstaan voor mij.

— Nu ga ik voor het tribunaal moeten, hernam het meisje schuw.

— Bah, het doet geen zeer. Ja, het doet wel zeer! kreet Janssoone heftig, aan het hart. Ge voelt dat ge daar van geen tel zijt, dat ze u verachten, omdat ge geen Frans kent, omdat ge maar een gewone Vlaamse mens zijt. Dokter Vermeire zal u een goede advocaat bezorgen, troostte Janssoone.

— Wat is dat?

— Een soort van rechter zeker, een die in uw voordeel spreekt, maar

ge verstaat hem toch ook niet! Zie, dat gaat zo: één zegt, dat ge het gedaan hebt! En als uw advocaat wint, zijt ge vrij, maar als de ander het wint, dan babbelen de rechters nog wat Frans, en een gendarm of een zware heer komt u zeggen: kij sijt condamné. En één, twee, drie in het karretje, en recht naar de bak! Zo gaat dat, jong!

Thilde blikte door het venster.

— Daar ligt vader. Nevens moeder, zei ze stil.

— Mijn moeder zal er ook gauw liggen, peins ik. Dat ik ze kon meedoen naar Amerika, weg van hier, weg van arm Vlaanderen. Ze zou weer jong worden en nog lang leven. Voor haar en vader zou ik samen met mijn zuster Liza werken en wroeten, Thilde. Maar ik mag niet van de baron! Zie, Thilde, ik ben nog niet dikwijls met de jonge meisjes achter de haag geweest, om mijn ouders niet! Ik heb altijd zo een deernis met vader en moeder gehad. Ze hebben de laatste tijd zoveel tegenslag gekend. Moeder gaat nog komen, dat ze ons nu maar wegvoerden!

Eindelijk zette het rijtuig zich in beweging en Janssoone slaakte een zucht van verlichting.

De Waalse brigadier en de Vlaamse gendarm oogden de koetsen na, begeleid door andere collega's. Dan gingen ze heen, maar de overste zag Theophiel en zei in het Frans:

— Jachtwaker, attention, gij moet morgen op het gerechtshof komen.

De jongeman verbleekte en stamelde:

— Waarvoor brigadier?

— Gij hebt met Thilde gevrijd, hé? Dat is niet verboden. Een eenvoudige getuigenis. Om elf uur te Ieper zijn, begrepen, hé?

Theophiel scheen over die boodschap zeer ontsteld.

bewerking © 1982-2018, Jan MARCHAU

ABRAHAM HANS

DE VLAAMSE BOSKEREL

volksroman bewerkt door Jan Marchau

bewerking © 1982-2018, Jan MARCHAU

HELIOS N.V.
ANTWERPEN / AMSTERDAM